

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DOSSIER ANASTASIA

(Anastasia File)

toneelspel in 2 bedrijven

door

Royce Ryton

Vertaling : Johny Granacher

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2016

Nr. 1975

PERSONAGES

(2 dames – 2 heren)

Mevr. Manahan: Anastasia Nikolaevna Romanova (5 juni 1901 – 16 juli 1918???)

Inspecteur: vader en zoon

De acteur

De actrice

DE SCENE EN HET DECOR

De scène en het decor zijn zo eenvoudig mogelijk: een paar stoelen, een tafel, een kapstok. Meer is er niet nodig, aangezien er diverse plaatsen van handeling gesuggereerd worden. (Een ziekenhuis, een kantoor, verscheidene woonkamers.)

DE CAST

De inspecteur en Mevr. Manahan behouden dezelfde rol gedurende het hele stuk. De acteur en de actrice spelen diverse rollen: verpleegsters, vrienden, secretaresses, dokters, patiënten. De kapstok wordt door de spelers gebruikt om diverse kledingstukken, hoeden en andere attributen die ze nodig hebben op te hangen wanneer ze van personage veranderen. Het is belangrijk dat, wanneer de acteur en de actrice van rol veranderen, er altijd een kleine wijziging in hun uiterlijk, kleren en stem is.

E E R S T E B E D R I J F

Het kantoor van de inspecteur.

(De inspecteur zit aan zijn bureau; hij werkt. Een vriendelijke, opgewekte en efficiënte man van ongeveer 40 jaar. De acteur komt op als politieagent.)

ACTEUR : Mevrouw Manahan is hier, meneer.

INSPECTEUR : O ja, laat haar binnen. *(De acteur gaat weg. De inspecteur staat recht. Hij lijkt een beetje zenuwachtig, neemt een stoel, zet die cour voor zijn bureau en wacht. Mevrouw Manahan komt binnen. Ze is niet jong meer, ze heeft een ondefinieerbare présence.)* Mevrouw Manahan. *(Zij blijft staan en bekijkt hem.)* Gaat u toch zitten. *(Zij gaat zitten.)* Ziet U, ik...

MW. MANAHAN : Ik zou U overal herkennen, jongeman. U lijkt sprekend op uw vader.

INSPECTEUR : Dat zei mijn moeder ook altijd. Hij had wel een snor, zoals U weet.

MW. MANAHAN : Is hij overleden?

INSPECTEUR : O ja. Van voor de oorlog al. Mijn moeder is onlangs ook gestorven. Ik was haar paperassen aan het nakijken, waaronder zich uiteraard ook de papieren van mijn vader bevonden, en zo ontdekte ik zijn notities over U.

MW. MANAHAN : En, U wil me uiteraard een heleboel vragen stellen. En ik heb nog nooit iemand ontmoet die me geen vragen wilde stellen. Men schrijft boeken en krantenartikels over mij. Ze verdedigen mij of ze vallen mij aan. Het lijkt wel of de wereld barst van nieuwsgierigheid wat mijn persoon betreft en dat zal altijd zo wel blijven. En ik zal U zeggen waarom. De mensen willen het antwoord niet. Zij willen het mysterie. Zij willen tegen elkaar kunnen zeggen: "Ik vraag me af wat de waarheid is". En dat vinden ze veel belangrijker dan de waarheid zelf. De romanticus gelooft het, de cynicus twijfelt. En mij, mij kan het niet meer schelen. Ik ben naar hier gekomen om twee redenen.

INSPECTEUR : En die zijn?

MW. MANAHAN : Omdat uw vader destijds zo goed voor mij is geweest, en om U te vragen mij met rust te laten. Ik ben oud, inspecteur, en moe, en bovendien heb ik jaren geleden alles al gezegd wat er te zeggen was. Ik ben hertrouwd en ik draag een wettige naam die niemand mij kan betwisten. Ik heb zelfs een beetje geluk gevonden in mijn nieuwe bestaan. Alsjeblieft inspecteur, laat U me met rust.

INSPECTEUR : Volgens mijn vader hebt U altijd de waarheid verteld. Hij was een man die naar de waarheid zocht, net zoals ik. Daarom hebben we ook allebei voor dit beroep gekozen. Uw 'zaak' is nog steeds niet opgehelderd en hij wilde er klaarheid in brengen. Hij raakte geobsedeerd en ik, ik heb die obsessie geërfd. Zal ik U eens iets vertellen? U wil deze zaak ook opgelost zien, anders zou U niet gekomen zijn. Diep in uw binnenste hoopt U dat de sleutel tot dit mysterie gevonden wordt.

MW. MANAHAN : (*staat recht*) Nee, U vergist zich schromelijk. Want, ziet U, voor mij bestaat er geen mysterie. Ik ken de waarheid.

INSPECTEUR : Er zijn heel wat boeken over U geschreven. Ik zou ook een boek willen schrijven. Nee nee, niet over U. Over een heel ander onderwerp. In 1914 vielen de Duitsers België binnen en in Frankrijk en Engeland deden wilde verhalen de ronde over Duitse wreedheden. Na de oorlog werd een onderzoekscommissie aangesteld. Niet één van die wreedheden kon bewezen worden. Niet één. Ik heb er dikwijls aan gedacht een boek te publiceren, met de titel: "De verzonden gruwelen."

MW. MANAHAN : (*Komt terug, hangt haar mantel aan de kapstok en gaat terug zitten.*) En U denkt dat mijn leven een verzonden mysterie is... Goed dan, wat zou U willen weten?

(*Donker. Het licht gaat plots terug aan. De inspecteur en Mevr. Manahan zijn weg; de acteur zit aan zijn bureau, de actrice staat bij hem. Ze dragen witte jassen.*)

ACTEUR : (*als dokter A*) Zuster, geef mij dat politieverlag even, alstublieft?

ACTRICE : (*als verpleegster A*) Welk verslag, dokter?

ACTEUR : De zelfmoordpoging.

ACTRICE : Er zijn er vier... Baron van...

ACTEUR : Nee nee. Die jonge vrouw.

ACTRICE : Die ze uit het kanaal hebben opgevist?

ACTEUR : Ja, die. Hoe heet ze weer?

ACTRICE : Dat weten we niet.

ACTEUR : Heeft ze dan nog niet gesproken?

ACTRICE : Nee, nog steeds niet. Enkel wat vaag gemompel, meer niet.

ACTEUR : Had ze geen papieren bij zich?

ACTRICE : Ik denk het niet.

ACTEUR : *(Kijkt in het dossier.)* Wanneer hebben ze haar gevonden?

ACTRICE : 27 februari.

ACTEUR : Een week geleden! Wat zegt de politie? *(Hij leest het verslag.)* Onbekend meisje doet zelfmoordpoging. Gisterenavond, 27 februari 1920, om 21 uur, is een meisje van ongeveer 20 jaar van de Bendlerbrug in het kanaal gesprongen, met de bedoeling zich van het leven te beroven. Ze werd gered door een politieagent en werd opgenomen in het Elisabethziekenhuis... etc... etc... geen papieren... enzovoort... wou geen verklaring afleggen. Goed, ik zal haar best maar eens gaan onderzoeken.

(De actrice gaat weg en rijdt Mw. Manahan binnen in een ziekenhuisbed. Mw. Manahan kijkt wezenloos voor zich uit, afwezig, ogenschijnlijk niets begrijpend.)

ACTRICE : Ze wil niet spreken, dokter.

ACTEUR : Waar is haar dossier?

ACTRICE : Hier, dokter.

ACTEUR : We weten dus niet in hoeverre ze ons begrijpt. Hoe heet U? We willen U geen pijn doen. Hoe heet u?

ACTRICE : Ze begrijpt Duits, daar ben ik zeker van. Wanneer we haar zeggen zich te wassen of uit bed te komen, zodat we het kunnen opmaken, dan doet ze dat ook.

ACTEUR : Praat ze in haar slaap?

ACTRICE : Dikwijls schreeuwt ze het uit, maar ik kan de woorden niet verstaan.

ACTEUR : Hebt U nog familie? Kent U iemand in Berlijn? (*Mw. Manahan probeert zich te verbergen.*) Wat doet ze nu?

ACTRICE : Dat doet ze altijd als iemand te lang tegen haar praat.

ACTEUR : Ik neem aan dat ze niet doet alsof.

ACTRICE : Volgens mij niet.

ACTEUR : En toch... ik weet het niet... Ik ben natuurlijk geen psychiater, maar ik denk niet dat ze gek is. We sturen haar beter naar het Dalldorf-instituut. U regelt de overplaatsing? (*Hij gaat naar zijn bureau en gaat zitten, belt en roept.*) De volgende!

(De actrice helpt Mw. Manahan uit bed en brengt haar tot bij het bureau.)

ACTEUR : (*als dokter B*) Wie heeft haar naar hier gestuurd?

ACTRICE : (*als verpleegster B*) Het Elisabethziekenhuis, dokter.

ACTEUR : Haar naam?

ACTRICE : Dat weten ze niet.

ACTEUR : Weten ze niet?

ACTRICE : De politie heeft haar opgevist uit het kanaal. Blijkbaar had ze geen identiteitsbewijs bij zich en ze wil niet spreken.

ACTEUR : Ik veronderstel dat men navraag heeft gedaan en dat er advertenties werden geplaatst?

ACTRICE : Ja, maar niemand heeft gereageerd.

ACTEUR : Dit zijn vreemde tijden. (*Hij staat op en gaat naar Mw. Manahan.*) Ze is in het kanaal gesprongen, ik bedoel, ze werd er niet ingeduwd?

ACTRICE : Dat lijkt me hoogst onwaarschijnlijk. Ze zou het toch wel gezegd hebben als iemand haar erin had geduwd.

ACTEUR : (*traag en voorzichtig*) Hoe oud bent U? (*Stilte*)

ACTRICE : Waarom zeg je niets, mevrouwetje? We zullen je geen pijn doen of onvriendelijk zijn. We willen je helpen.

ACTEUR : *(Begint een medisch onderzoek. Hij onderzoekt haar ogen, haar mond, haar oren. Hij heft haar armen op en laat ze vallen.)* Het is moeilijk haar leeftijd te schatten. Ze is verschrikkelijk mager. *(Hij wil haar pols nemen; Mw. Manahan krimpt ineen.)*

ACTRICE : In het Elisabethziekenhuis zeiden ze dat ze dat dikwijls doet. Het is net alsof ze slagen probeert af te weren.

ACTEUR : Ik zal U geen pijn doen. *(Hij kijkt naar haar hoofd, doet het haar naar achter.)* Ze heeft een of ander straatgevecht meegemaakt. Ze heeft verwondingen aan haar hoofd.

ACTRICE : Ze heeft ook enige tijd geleden messteken gekregen. Er zijn steekwonden aan haar rechterzijde. Haar rechterarm kan ze makkelijk strekken, de linkerarm gaat maar moeilijk.

ACTEUR : Laat haar rechtstaan. *(Mw. Manahan schreeuwt het uit van de pijn.)* Brengt U haar maar beter naar bed.

(De actrice brengt haar terug naar bed. De acteur blijft haar verward nakijken. De actrice komt terug.)

ACTEUR : De arm zou tuberculeus kunnen zijn. Zorg voor de nodige testen.

ACTRICE : Ja, dokter.

ACTEUR : Ik weet het eigenlijk niet. Ik geloof niet dat de patiënt geestelijk gestoord is. Ik denk eerder dat ze lijdt aan autosuggestief geheugenverlies. Ze is ongetwijfeld het slachtoffer geweest van een of andere gewelddaad.

ACTRICE : Dat is mogelijk. *(Ze gaan opnieuw naar Mw. Manahan.)*

ACTEUR : Hoe maakt ze het?

ACTRICE : Elke dat een beetje beter.

ACTEUR : Loopt ze al wat rond?

ACTRICE : O ja. Soms gaat ze op het balkon zitten. Ze wast zich nu al zelf en gisteren is ze voor het eerst zelf in bad geweest.

ACTEUR : Maar dat is prachtig.

ACTRICE : Te oordelen aan haar glimlach, begint ze stilaan terug zin in het leven te krijgen. Maar spreken doet ze nog steeds niet.

ACTEUR : Helemaal niet?

ACTRICE : Nee.

ACTEUR : Eet ze al wat meer?

ACTRICE : O ja. Ze is zelfs al een beetje aangekomen.

ACTEUR : Dat is dan toch al iets.

ACTRICE : Ik weet niet hoe ik het juist moet verwoorden, maar ze werkt mee. Als ze zich stil houdt, is het geen sombere stilte. Ze is zelfs beleefd. God, ik weet dat we haar aardig zouden vinden, als we maar tot haar konden doordringen.

ACTEUR : Laat haar eens wat rondlopen.

ACTRICE : De dokter wil dat je eens een beetje rondloopt, mevrouwetje. (*Mw. Manahan staat bereidwillig recht en loopt rond.*)

ACTEUR : Ze begrijpt ons volkomen.

ACTRICE : Valt U niets op, dokter? Zij loopt gracieus. Kijk hoe ze draait. Ze heeft stijl.

ACTEUR : En?

ACTRICE : Ik denk dat men haar goede manieren heeft aangeleerd. (*Ze staan nu elk aan één zijde van Mw. Manahan.*)

ACTEUR : Daar ben ik het mee eens. Ondanks haar magere gestalte nu, en haar hele voorkomen, is er goed voor haar gezorgd. Gaat U alstublieft teug zitten. Ik wil uw voeten onderzoeken. (*Hij doet dit.*) Ja, ik had gelijk. Haar voeten werden uitstekend verzorgd. Er is geen twijfel mogelijk: ze komt uit een rijke familie. (*Ze gaan weg van haar. Mw. Manahan kijkt ongerust.*) Dat is juist het vreemde aan haar. Ik bedoel, als ze van een rijke familie is, waarom is er dan niemand op zoek naar haar? Ze is hier nu al een jaar en niemand, niemand heeft naar haar gevraagd, zelfs niet één reactie op een advertentie.

ACTRICE : Misschien is ze geen Duitse.

ACTEUR : Mogelijk.

ACTRICE : De hoofdzuster vroeg zich af of ze misschien op de vlucht was. Ze is niet alleen goed opgevoed, ze is ook streng opgevoed. Ze is heel bescheiden. Ze wast zich heel zorgvuldig, is uiterst hygiënisch. Ik zou zeggen dat ze in een klooster werd opgevoed, was het niet dat ze haar kruisteken verkeerd maakt.

ACTEUR : Wat bedoelt U?

ACTRICE : Van rechts naar links, zo.

ACTEUR : Dan is ze Orthodox. Die doen dat zo. *(Hij gaat tot bij Mw. Manahan.)* Wil U terug naar bed gaan?

MW. MANAHAN: Ja. *(Stilte.)*

ACTEUR : *(Heel vriendelijk.)* Dus U kunt praten.

MW. MANAHAN : Ja.

ACTEUR : En nog wel Duits.

MW. MANAHAN : Een beetje.

ACTEUR : Maar U bent geen Duitse. *(Ze zwijgt.)* Waar komt U vandaan? Wat is er met U gebeurd in uw geboorteland? *(Ze zwijgt.)* Hebt U familie? Waar bent U voor gevlucht?

(Mw. Manahan bedekt haar gezicht met haar handen en probeert zich te verbergen.)

ACTRICE : Het heeft geen zin meer, dokter. Als ze dat doet, kunt U het wel vergeten.

ACTEUR : Breng haar terug naar bed.

ACTRICE : Kom maar mee, mevrouwtje. Goed zo...

(De actrice brengt Mw. Manahan terug naar bed en gaat weg. De acteur gaat naar het bureau en zit neer. De inspecteur komt binnen. Hij is eigenlijk de vader van de eerste inspecteur. Hij heeft een snor en draagt kleren die in de mode waren in 1922.)

ACTEUR : Ah, inspecteur.

INSPECTEUR : Heel vriendelijk van U mij nog eens te ontvangen.

ACTEUR : Helemaal niet. Ik vind deze zaak uiterst interessant. Hebt U al enige vooruitgang geboekt?

INSPECTEUR : Ik ben geen stap verder geraakt. Ik heb alle mogelijke hotels en pensions afgelopen. Nergens een alleenstaand meisje geregistreerd. Ik heb alle families die Berlijn bezochten met een dochter tussen zestien en vijfentwintig laten nagaan. Geen enkele dochter vermist. Berlijnse families: net hetzelfde.

ACTEUR : Ze is geen Duitse.

INSPECTEUR : Hoe weet U dat?

ACTEUR : Ze begint te praten. Een klein beetje maar.

INSPECTEUR : Uitstekend. Dan kan ik haar ondervragen.

ACTEUR : Nee, nee, dat kunt U niet. Dan wordt ze bang en tracht ze zichzelf op een buitensporige manier te verstoppen. Ze krimpt ineen en bedekt haar gezicht. Ze werd mishandeld, geslagen, neergestoken en in elkaar geramd. U kunt haar nu niet ondervragen.

INSPECTEUR : Werd ze verkracht?

ACTEUR : Nee, maar ze is geen maagd meer.

INSPECTEUR : Zou ze niet gewoon een straathoer kunnen zijn?

ACTEUR : Nee, nee, nee. Ze is veel te bescheiden.

INSPECTEUR : Ik heb vroeger hoeren gekend die heel bescheiden waren.

ACTEUR : Alles aan haar is heel deugdzzaam, preuts zelfs. Als dat een hoer is, dan is de aarde vierkant, U een vrouw en ik de keizer. Nee, nee. Daar tegenover staat dat ze wel een kind heeft gehad.

INSPECTEUR : Daar bent u zeker van?

ACTEUR : Ja. Een vrouw verandert wat fysiek betreft, wanneer ze een kind heeft gebaard, en zij vertoont die kenmerken allemaal. Een of twee van die veranderingen zouden toeval kunnen zijn, maar niet allemaal.

INSPECTEUR : Dus, we hebben hier te maken met een jonge vrouw, bang, met zelfmoordneigingen, moeder van een kind, van rijke afkomst, slachtoffer van een of andere geweldpleging, alleen in Berlijn, februari 1920, en niemand meldt haar als vermist, niemand geeft om haar, niemand vraagt naar haar en zij wil ons niets vertellen. Als ze spreekt, wat zegt ze dan zoal?

ACTEUR : Ja, graag. Nee, dank u. Ik voel me beter. Ik voel me niet zo goed. Niets anders dan dat.

INSPECTEUR : Haar accent?

ACTEUR : Niet te definiëren. Ze spreekt behoorlijk Duits, maar het is haar aangeleerd. Anderzijds zou ik zeggen dat ze het veel heeft horen spreken. Ze begrijpt alles.

INSPECTEUR : *(Wil weggaan)* Hou me op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen, dokter.

ACTEUR : Er is nog één ding.

INSPECTEUR : Ja?

ACTEUR : Ze is heel gelovig en ze bidt veel.

INSPECTEUR : Ah?

ACTEUR : Ze maakt haar kruisteken zoals de Orthodoxen dat doen.

INSPECTEUR : Grieks Orthodox?

ACTEUR : Ja.

INSPECTEUR : Ze is geen Griekse. Tenminste, ze ziet er niet Grieks uit. Maar, het beperkt het gebied een beetje. Ze is niet Joods, Rooms Katholiek of Protestants. Het beperkt dus ook de mogelijke nationaliteiten. Er zijn misschien Portugezen of Denen die Orthodox zijn, maar dat is ook onwaarschijnlijk. Roemeense? Nee. Poolse?

ACTEUR : Polen is katholiek.

INSPECTEUR : Servisch?

ACTEUR : Ik dacht aan Russisch, maar ze lijkt mij geen Russische.

INSPECTEUR : Volgens mij is ze Duitse. Probeer het eens met verschillende vreemde talen. Het zou ons een richting kunnen geven. Ik moet toegeven dat deze zaak mij begint te intrigeren. *(Hij gaat weg.)*

(Mw. Manahan zit te lezen. De actrice komt binnen.)

ACTRICE : Tijd om je temperatuur te nemen. Hop, in de mond. Zo... wat lees je daar? Een Engels tijdschrift... interessant? *(Mw. Manahan knikt gelukkig.)* En wat zegt dat vandaag? Laat eens zien. Normaal. Die pillen hebben goed geholpen, nietwaar, mevrouwtje...

MW. MANAHAN : Ik voel me veel beter. Mijn arm doet nauwelijks nog pijn.

ACTRICE : Goed zo. Ik wou dat ik Engels kon spreken. Ik probeer het te leren. *(traag)*

‘Ow do you do, Mrs Brown? It is very hot today. Can I have some tea, please?’

(Mw. Manahan lacht.) Waarom lach je?

MW. MANAHAN : Uw Engels. U hebt zo’n elegant accent.

(De actrice glimlacht flauwtjes en gaat weg. Dan gaat ze plots naar het bureau van de acteur.)

ACTRICE : Het is gelukt. Ik heb wat tijdschriften laten rondslingeren, zoals U voorgesteld hebt. Franse, Spaanse, Italiaanse, Engelse. Ze had een Engels tijdschrift uitgekozen en ze was het aan het lezen.

ACTEUR : En begrijpt ze het ook?

ACTRICE : Blijkbaar wel. Ik zei, dat ik Engels aan het leren was – dat is ook zo – en ik heb een paar zinnen gezegd. Ze lachte en toen ik haar vroeg waarom, zei ze dat mijn accent zo gek klonk. Ik denk dat ze heel goed Engels spreekt.

ACTEUR : Engels? Ze is geen engelse. Wat zou een engels meisje van rijke familie in godsnaam in Berlijn doen in 1920? De oorlog was net voorbij. Kind van een zakenman? Dochter van een diplomaat? Die zouden toch naar de politie gaan?

ACTRICE : Misschien trouwde ze met een Duitser?

ACTEUR : Wanneer dan? Voor 1914 zou ze te jong zijn, en ik ben er zeker van dat ze een kind heeft gehad. Ze kan onmogelijk met een Duitser getrouwd zijn voor 1919, omwille van de oorlog. Dus, dan zou ze een jaar gehad hebben om te trouwen, een kind te krijgen, in Berlijn te belanden en verloren te lopen, in mekaar geslagen en neergestoken te worden en om een zelfmoordpoging te plegen. Onmogelijk. Nee, nee. Ga verder met de instructies van de inspecteur. Praat rustig en losjes met haar, maar stel geen vragen, dat maakt haar achterdochtig. *(Hij gaat weg.)*

ACTRICE : Natuurlijk dokter. *(Ze gaat plots naar Mw. Manahan.)* En hoe voelen we ons vanmorgen?

MW. MANAHAN : Veel beter.

ACTRICE : De zuster vertelde me dat je behoorlijk ontbeten hebt. Mooi zo.

MW. MANAHAN : Ik hou van de herfst, U niet? Alles ziet er zo prachtig uit. Ik hoop echt dat ik binnenkort mag gaan wandelen.

ACTRICE : De dokter is zo tevreden, dat het niet lang meer kan duren. Ik zal binnenkort moeten beslissen over mijn vakantie.

MW. MANAHAN : U gaat toch zeker met vakantie in de zomer?

ACTRICE : Meestal wel. Maar ik hou toch zo van de wintersport. Dit jaar neem ik mijn verlof in de winter. Mijn vriend wil dat we naar Zweden of Noorwegen gaan, omdat het daar zo prachtig is om te skiën, maar ik wil naar Zwitserland. Dat is natuurlijk wel duurder.

MW. MANAHAN : Waarom?

ACTRICE : Het is verder weg, maar we kunnen wel een goedkoop pension krijgen. En dan is er nog het koersverschil. Dat is ook een bijkomend probleem.

MW. MANAHAN : O, is reizen dan duur?

ACTRICE : Verschrikkelijk.

MW. MANAHAN : Goeie God. Dat wist ik niet. Ik heb vroeger veel gereisd.

ACTRICE : Ik hou van treinen.

MW. MANAHAN : Gek, als klein meisje was ik dikwijls treinziek, maar nooit zeeziek.
(De actrice zwijgt. Ze durft geen vragen te stellen.) Papa's jacht was natuurlijk wel een zeewaardige boot, dus we hadden geluk. Ik zou graag meegaan naar Zwitserland. Het moet er mooi zijn.

ACTRICE : *(Kan niet aan de verleiding weerstaan een vraag te stellen.)* Ben je daar nooit geweest?

MW. MANAHAN : Nee.

ACTRICE : Ik ben er toch niet gerust in om naar het buitenland te gaan.

MW. MANAHAN : Waarom niet?

ACTRICE : Wij Duitsers zijn niet geliefd in het buitenland. Ze vertellen zoveel leugens over ons. De Fransen, bedoel ik. Ze zeggen dat wij de oorlog begonnen zijn. Onzin natuurlijk. Duitsland was omsingeld.

MW. MANAHAN : Dat is niet waar. Jullie keizer was zo agressief met al zijn dreigementen. En hij had zich nooit zo mogen allieren met Oostenrijk. Oostenrijk zou nooit zo'n waanzinnig ultimatum aan de koning van Servië hebben gesteld zonder de steun van jullie keizer. Rusland moest haar woord houden en Servië verdedigen. Het had een overeenkomst te respecteren met Servië.

(De actrice bekijkt haar met verbazing. Mw. Manahan realiseert zich plots wat ze gezegd heeft en staart ontzet voor zich uit. Ze weet dat ze in een valstrik gelopen is.)

ACTRICE : Wie bent U?

(Mw. Manahan trekt zich terug en krimpt ineen in haar stoel, bedekt haar gezicht met haar handen en probeert zich te verbergen. Zij hervalt in paniek zoals we haar eerder gezien hebben in het ziekenhuis. De actrice gaat bij haar weg zonder haar uit het oog te verliezen.)

MW. MANAHAN : Ik heb mezelf bijna verraden. Papa. Papa. Ik heb papa vernoemd. Maar dat was vroeger. Dat was vroeger, vroeger. De keizer, wat heb ik over de keizer gezegd? Ik moet kalm blijven, kalm blijven, kalm blijven. *(Ze neemt een krant op en probeert te lezen. Haar handen beven hevig. Ze slaat enkele bladzijden om zonder te kijken. Plots stopt ze hiermee en leest aandachtig. In plaats van te bedaren, wordt ze razend hysterisch. Ze gooit de krant weg.)* De Bolsjewieken eisen de terugkeer van alle Russische burgers. Nee. Nee, nee. Ik kan het niet. Ik kan het niet. Laat ze me niet dwingen. God, help mij.

ACTRICE : *(loopt naar haar toe)* Kalm aan. Rustig maar. Goed zo. Wat is er? Wat is er? Zeg me wat er aan de hand is, zeg het mij, alsjeblieft, zeg het mij. *(Mw. Manahan zakt jammerend op de grond, haar handen bewegen radeloos alsof ze probeert slagen af te weren. Dan wordt ze rustig. De actrice helpt haar in haar stoel. Mw. Manahan staart apathisch voor zich uit.)* Sluit uw ogen en rust een beetje. Ik ben zo terug. *(Ze gaat weg. De acteur komt op met de inspecteur. De actrice komt bij hen.)* Het was heel vreemd. Ze praatte zo helder, duidelijk, autoritair zelfs.

INSPECTEUR : Autoritair?

ACTRICE : Ja. Zoiets heb ik nog nooit meegemaakt. Ik ben er echt van ondersteboven. *(De actrice gaat met de inspecteur tot bij het bureau. De acteur gaat naar Mw. Manahan en geeft haar een injectie.)* Ik was met haar wat aan het babbelen,

zoals U gezegd had. Ze had goed gegeten, ze wou zelfs toelating om te gaan wandelen.

INSPECTEUR : Ze was in een goede bui?

ACTRICE : Ja, ze deed heel normaal. Ik sprak haar over reizen.

INSPECTEUR : En?

ACTRICE : Ze heeft geen idee van wat iets kost en ik kan U zeggen waarom. Ze moet heel, heel rijk zijn geweest.

INSPECTEUR : Hoe weet U dat?

ACTRICE : Papa had een jacht.

INSPECTEUR : Een jacht? Nu, dat kan vanalles zijn geweest, gaande van een kleine zeilboot tot een luxe stoomjacht.

ACTRICE : Het was een zeewaardig jacht.

INSPECTEUR : Waarschijnlijk groot dus.

ACTEUR : *(komt op)* Ik vrees dat we opnieuw kunnen beginnen. Ze sluit zich helemaal af.

ACTRICE : Het spijt me zo erg, dokter.

INSPECTEUR : Papa had een jacht. Een groot jacht, denken we. Een zeewaardige boot.

ACTEUR : Ik ben er zeker van dat U geen schuld treft, zuster. Ze zal onvermijdelijk van tijd tot tijd dit soort terugvallen hebben. Wat is er eigenblijk gebeurd?

ACTRICE : Ik praatte met haar over reizen. Ik vertelde iets over de oorlog. Ik zei dat wij Duitsers niet populair zijn in het buitenland en dat we toen door vijanden waren omsingeld. Zij sprak dit botweg tegen. Ze kende de hele politiek achtergrond, ze was op de hoogte van de situatie met Servië en het Oostenrijks ultimatum en ze was duidelijk anti-Duits. Toen vroeg ik: Wie bent U? Ze staarde me angstig aan en probeerde zichzelf te bedaren. Dan nam ze de krant op. Ze las iets en werd gek, helemaal gek.

INSPECTEUR : Iets in die krant? Wilt U die even voor me halen?

ACTRICE : Ja. *(Ze gaat naar Mw. Manahan.)*

INSPECTEUR : Als je zo'n groot jacht hebt, moet je verschrikkelijk rijk zijn. Als je zo rijk bent, maakt je familie een heleboel herrie als je verdwijnt.

ACTEUR : Misschien zijn ze niet zo rijk meer.

ACTRICE : Ziezo.

INSPECTEUR : Welke bladzijde?

ACTRICE : Dat weet ik niet. Voorpagina, denk ik.

INSPECTEUR : Het kan om het even wat zijn... Koningin van Roemenië bezoekt haar zuster... Nieuwe Nationaal-Socialistische Partij... Bolsjewiekse regering eist terugkeer van Russen... Wat is dit?... Amerikaans miljonair op zoek... o, op zoek naar zijn voorouders... Dit heeft geen zin zo. Nu, we zijn al een stap verder: als papa's jacht groot genoeg was voor de oorlog, dan moet het geregistreerd zijn. Dat kan ik nagaan. Als ze rijk genoeg zijn, moeten ze in de officiële registers vermeld staan. *(Hij gaat buiten, gevolgd door de actrice.)*

ACTEUR : *(Gaat naar Mw. Manahan.)* U herstelt sneller van uw kleine terugval dan ik had verwacht.

MW. MANAHAN : Ja.

ACTEUR : Eet U goed?

MW. MANAHAN : Ja.

ACTEUR : Hoe is het met uw arm?

MW. MANAHAN : Beter.

ACTEUR : We zijn niet erg spraakzaam vandaag?

MW. MANAHAN : Nee.

ACTEUR : O. *(Hij besluit verder te proberen.)* U weet dat we U enkel maar proberen te helpen. Het is duidelijk dat U zich iets herinnert uit het verleden. *(Ze zwijgt.)* U moet vroeger toch familie en vrienden hebben gehad? *(Ze zwijgt.)* Iemand moet toch ooit om U gegeven hebben. *(Ze begint te huilen.)* Hebt u broers of zusters? *(Ze sluit zich af en verbergt haar gezicht.)* Als U ons niets vertelt, kunnen we U niet helpen.

(De inspecteur komt binnen en loopt heen en weer. De actrice komt op. Ze heeft niet langer haar witte jas aan en ziet er zo verschillend mogelijk uit van de verpleegster die ze totnogtoe gespeeld heeft. Haar haar is bijvoorbeeld naar achteren gekamd.)

INSPECTEUR : U kent ons probleem, Fräulein Hoede? Ons mysterie?

ACTRICE : *(als Fräulein Hoede.)* Het hele gasthuis praat nergens anders meer over.